

HONDERD JAAR TERUG IN DE BINNENSTAD

In deze rubriek gaan we terug in de tijd. In de komende afleveringen van onze maandelijkse BODE zullen krantenartikelen verschijnen die betrekking hebben op de Binnenstad (van Amsterdam). Ze zijn, na spellingsaanpassingen, overgenomen uit de dagbladen die in het jaar 1926 werden uitgegeven.

De bomen

Het volk, 22-03-26

Onze stad, mooi en karakteristiek in menig opzicht, is arm aan natuurschoon. Met plantsoenen en parken zijn wij maar o zo karig bedeed en de gelegenheid om in de onmiddellijke nabijheid van de stad de natuur op te zoeken, wordt door de zich steeds uitbreidende bebouwing voortdurend minder. Gelukkig dat ons nageslacht er in dit opzicht beter aan toe zal zijn dan wij, dank zij het meer en meer veld winnend inzicht dat met stadsuitbreiding en woningbouw ook de aanleg van grote wandelparken en plantsoenen gepaard moet gaan.

Het "Vliegenbosch" over het IJ en het grote park aan het Nieuwe Diep, daarvan zal pas over zeer geruime tijd het thans opgroeiende geslacht genieten. Het is daarom zo zeer te betreuren, dat er nog voortdurend geknabbeld wordt aan het weinige natuurschoon — en wij doelen hier nu weer in het bijzonder op de bomen — dat ons in verschillende delen van de stad nog is overgebleven. Zou men zich dan ook eindelijk niet eens gaan afvragen of er niet te veel is dat op al te lichtvaardige wijze aan het reeds zo veel eisende en telkens weer als zondebok dienende "verkeer" ten offer wordt gebracht?

Men weet het, ten behoeve van het verkeer, moest de Plantage Middellaan van haar onvolprezen bomenpracht worden beroofd en werd zij herschapen in een armelijk kale woestenis. Daarna, het bleek alsof men moed gekregen had, werden de bomen van tal van andere straten en wegen onder het kapmes genomen: de Sarphatistraat, de Ceintuurbaan, enz.

De bomenvernietiging vindt nog iedere dag voortgang en als straks de midzomerzon de geasfalteerde straten en wegen zengt, dan zullen onze stadgenoten op tal van plaatsen tevergeefs zoeken naar een schaduwrijk plekje. Want van honderden bomen zijn alle takken bekapte en in plaats van naar een loofdak, zien wij thans naar hoge kale stammen.

De kappers van Publieke Werken vangen hun jammerlijk werk dezer dagen opnieuw aan.

Thans zijn de mooie, oude bomen, staande op het Rembrandtplein tegenover de Amstelstraat, bekend als "de mussenbomen" aan de beurt. Zij worden niet gesnoeid, maar moeten héél verdwijnen, omdat — volgens de deskundigen — hun ouderdom hoog is, dat zij sterven moeten, en bovendien "zij vormen een steeds groter wordend gevaar voor het verkeer."

Ditzelfde zeggen die deskundigen van de prachtige rij oude bomen aan de Weteringschans bij de kruising Vijzelgracht. Ook dit stukje natuurschoon is ten dode opgeschreven. Hoofdmotief: het verkeer!

Resultaat: de karakteristieke onderbreking van de Weteringschans gaat verloren. Misschien zal men voor die mooie volgroeide bomen jonge aanplant in de plaats stellen.

Zeker in dat opzicht doet de afdeling beplantingen van Publieke Werken heel nuttig werk en mooi werk. In 1921 werden — aldus de tuinarchitect, de heer Koning - van gemeentewege langs straten, grachten en pleinen 596 bomen geplant, in 1922 waren dat er 732. Voor '23, '24 en '25 luiden de cijfers resp. 1460, 1400 en 1292. De

Terras van Hotel-Café 't Hof van Holland' op het Rembrandtplein met zijn bomen; datering: 1900

vroeg invallende winter was oorzaak dat in dit laatste jaar het aantal kleiner was dan in de daaraan voorafgaande periodes. Maar nog voortdurend wordt er jong hout geplaatst. In hoofdzaak betreft deze aanplant echter de nieuwe stadswijken. Wij zouden zo gaarne zien - en weten ons daarbij de tolk van zeer velen - dat de oude bomen, óók in het centrum van de stad, zoveel mogelijk gespaard blijven en het weinige, dat ons nog aan natuurschoon rest, niet door de grote slokop "het verkeer" verslonden zal worden.

De "Mussenbomen" aan het Rembrandtplein, zij zijn inderdaad niet te behouden. Nog een fikse storm en zij liggen vrij zeker toch tegen de vlakke.

Maar de bomengroep aan de Weteringschans, dat ook die noodwendig moet worden geofferd, wij zijn er niet van overtuigd. En wij hopen van harte dat wanneer — zoals wij hoorden verluiden — een of meer raadsleden zich tot B&W wenden en een pleidooi houden tot behoud van dit mooie stuk groen, zij bij ons stadsbestuur een gewillig oor mogen vinden.

Het volk, 08-04-26

Geneeskundig onderzoek voor het huwelijk

Het consultatiebureau.

Uit het Jaarverslag van de afdeling Amsterdam van "Vereniging tot Bevordering van het Geneeskundig onderzoek voor het huwelijk" blijkt, dat het consultatiebureau, afgestaan door "Ziekenzorg", tussen de openingsdag 11 februari 1925 en het einde van het jaar bezocht werd door 116 personen, van wie 62 mannen en 54 vrouwen. Hieronder waren 101 Amsterdammers. Vooral de kantoorbedienden (44) nemen een grote plaats in onder de bezoekers. Voorts kwamen er 8 dienstboden, 5 naaisters, 5 ambtenaren, 4 onderwijzers(essen). Gedurende het onderzoek bleven 5 kandidaten weg, zodat een advies is gegeven aan 111 personen. Deze adviezen zijn te verdelen in vijf groepen. Groep I advies: *afraden van het huwelijk*. Is geen enkele maal gebeurd. Groep II advies: *uitstellen van het huwelijk tot na een, door de huisarts in te stellen behandeling*. Is vijf maal geschied (waarvan driemaal wegens geslachtsziekte). Groep III advies: *geen bezwaar tegen huwelijk, maar waarbij gewezen wordt op het bestaan van afwijkingen van geen belang voor het huwelijk, maar die toch niet verwaarloosd dienen te worden en waarvoor dan verwezen wordt naar de huisarts*: 37 maal. Groep IV advies: *geen enkel bezwaar tegen een huwelijk*: 58 maal. Groep V. Deze groep vormt een bijzondere. Dit waren namelijk vrouwen, geheel gezond, wier bekken enigszins misvormd was. Deze groep telde elf personen. Hun werd medegedeeld dat hun bekken was gemeten en geen bezwaar vormde tegen een te sluiten huwelijk en ook niet tegen het krijgen van kinderen, maar dat de bouw van het bekken het wel nodig maakte bij latere zwangerschap te zorgen voor een spoedige en goede deskundige controle. Dit werd hun zeer op het hart gedrukt. Door deze manier van handelen werd voorkomen, dat de meisjes zich voor de toekomst bang maakten en werd tegelijk bereikt, dat zij indachtig zouden zijn aan de maatregelen door welke veel verdriet kan worden voorkomen.

Men kan de vereniging, die haar bestaansrecht nu reeds bewezen heeft, op tweeërlei wijze steunen.

1. Moreel, door de idee te propageren en de jongelui in de omgeving aan te moedigen vóór hun huwelijk (liefst vóór de verloving) het Bureau te raadplegen.
2. Financieel, door het Bureau dat - het moge herhaald worden - zonder subsidie werkt, geldelijk te steunen.

Het volk, 23-06-26

Brabantse mode in de hoofdstad

Geen halve kousjes in een openbare school?

Herhaaldelijk hebben wij de spot gedreven met de zedelijkheids-bevliegingen van de geestelijke overheid beneden de Moerdijk, die door het dragen van halve kousjes door schoolmeisjes de zedelijkheid bedreigd acht. En zowaar, thans wordt ons meegedeeld, dat het hoofd van een openbare lagere meisjesschool in de hoofdstad van ons land, ten opzichte van het dragen van halve kousjes, eenzelfde standpunt inneemt!

Het betreft hier de Frederikschool aan het Frederiksplein, hoofd mej. J. A. A. op de Macks, die geruime tijd geleden door de kinderen aan hun ouders heeft laten mededelen, dat het dragen van halve kousjes op school niet toegestaan kon worden. Het merendeel der ouders heeft zich aan dit verbod onderworpen. Een tweetal ouders kwam echter in verzet en heeft, zich niet aan het verbod storend, bij voortdurende de meisjes met halve kousen ter school gezonden. Het hoofd heeft zich daarbij ten slotte blijkbaar neergelegd, althans de ouders hebben er verder niets meer van gehoord en hadden derhalve ook geen reden de wethouder voor het onderwijzen met de zaak op de hoogte te brengen.